

Lauku Lapa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

Nr. 8 (185) 2020. g. augusts

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" jūlija numurā 2
- Notiek LLKC akcija "Atklāj Novada Garšu!" 3
- Dažas atbildes saistībā ar sezonas laukstrādnieku nodokli 4
- Noskaidro sava īpašuma projektēto kadastrālo vērtību 2022. gadam! 5
- Sezonai aktuālo kaitēkļu un slimību izplatība augļu dārzos 6
- Vasarā nepieciešamā augļu koku un ogulāju veidošana 8

Foto: Uģis Avots

- Lauberis puses siera tradīcijas 10
- Laiks apsekot un kopt jaunaudzes 12
- Iezīmē daudzgadu budžetu laukiem 13
- ES ražas prognozes – pagaidām pozitīvas . . . 13
- Atbalsts mežsaimnieku kooperatīviem 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2020. gada septembrī 14
- Saimnieks savā zemē 15

AKCIJA "ATKLĀJ NOVADA GARŠU!" – 3. LPP.

AKTUALITĀTES

SAGLABĀJAS CERĪBAS UZ LABU ZIEMĀJU RAŽU

Loti laba rudzu raža, neraugoties uz veldri, aizvien cerīgas prognozes labai ziemas kviešu ražai un – kopumā laba, bet ne tik laba kā cerēts, rapša raža. Tādi ir pirmie Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) augkopības speciālistu secinājumi, apsekojot platības, kurās uzsākta ražas novākšana.

Jūlijā apsekotie ziemāju graudaugu lauki joprojām vieš cerības uz labu ražu. Tomēr spēcīgās lietavas – dažviet pat virs 50 mm nakts laikā jūnijā pēdējās dienās, īpaši Zemgalē – veldrē sagāza

ziemas kviešus. Šī iemesla dēļ jau tagad var aplēst, ka veldres laukos ražas samazinājums būs vismaz 15%, un vēl ir risks, ka nelabvēlīgos novākšanas apstākļos zudīs graudu kvalitāte.

Oskars Balodis, LLKC Augkopības nodaļas vadītājs: "Šogad izteikti var redzēt, cik šķirnes ir noturīgas pret veldri – visvairāk cietušas ziemas kviešu šķirnes 'Skagen' un 'Edvīns'. Pie vienādām tehnoloģijām vairākas šķirnes lielās lietavas ir izturējušas, bet minētās – nē. Saimniekiem šoruden būs jāpieņem grūts lēmums piemērotāko ziemāju šķirņu sējai. Tādēļ LLKC speciālisti iesaka sēt

vairākas šķirnes ar dažādām īpašībām. Ir jāapzinās, ka klimata pārmaiņu sekas – sausums, karstuma viļņi, vētras un krusas – ar gadiem Latvijas lauksaimniekiem nodarīs arvien lielākus zaudējumus."

Tomēr ziemas kviešu prognozes joprojām vidēji valstī tiek lēstas ap 5 t no ha. Ziemas kviešu vākšana tā īsti vēl nav sākusies. Zemgalē pirmo kuļ ziemas rapsi, taču vairāk izlases veidā, jo masveidā tas vēl nav nogatavojies. "23. jūlijā lielai daļai Codes un Mežotnes pagasta lauku pāri gāja krusa, "uz aci" izkuļot pat 75–100% lauka.

► 2. lpp.

NACIONĀLAIS ATĪSTĪBAS PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" JŪLIJA NUMURĀ

Septembrī apritēs divi gadi, kopš Latvijas Lauksaimniecības universitātes Lauksaimniecības fakultātes paspārnē izveidots Dzīvnieku zinātņu institūts. Par to, kādus pētījumus lopkopības nozarē veic institūts, kādas priekšrocības studentiem dod augstākā izglītība lopkopībā, "Latvijas Lopkopis" jūlija numurā saruna ar institūta direktori un vadošo pētnieci Diānu Ruku.

Rubrikā "Tavs konsultants" turpinām iepazīstināt ar LLKC lopkopības konsultantiem. Šoreiz ar Elīnu Egli, kura darbu LLKC Liepājas birojā uzsāka šajā pavasarī. Elīnai ar ģimeni ir arī pašai sava saimniecība, kur audzē gan piena govus, gan gaļas liellopus.

Saimnieku pieredzes rubrikā saruna ar Aizputes novada z/s "Birzītes 1" saimnieci un SIA "Silenieces ciltsarba centrs" īpašnieci Vizmu Sileneci gan par to, kāds bijis "Birzīšu" attīstības ceļš, gan par jaunākajām tendencēm ģenētikā. Vizma sniedz arī lietderīgus padomus bulļu izvēlei.

Turpat arī LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītājas Anita Siliņas un LLU asociētās profesores Dainas Jonkus sagatavots raksts par genoma selekcijas ietekmi uz inbrīdīga pieaugumu Holšteinas populācijā.

Lietderīgs būs LLKC lopkopības konsultantes Lailas Plītas raksts par kviešu skābarību slaucamajām govīm – priekšrocībām, trūkumiem, tajos esošajām barības vielām, optimālo plaujas laiku un uzglabāšanu. Savukārt par to, kāda ir saistība mastītam ar atražošanu piena govīm, skaidro Silvija Dreijere, LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore.

LLKC Ekonomikas nodaļas konsultants Raivis Andersons šoreiz iepazīstina ar pasaulē lielāko piena ražotājvalsti Indiju, kur ir milzīgs ganāmpulku skaits, tiesa, vidējais dzīvnieku skaits tajā ir 1,94 slaucamā gov.

Gaļas liellopu audzētājiem būs interesanti iepazīties ar to, kā Herefordas un Limuzīnas šķirnes krustojuma liellopus audzē Balvu novada Tilžas pagasta z/s "Skujenieki" saimniece Alīna Jermacāne. Turpat arī Silvijas Dreijeres padomi gaļas liellopu mītņošanā.

Kā pasargāt cūkas no karstuma izraisīta stresa, skaidro Latvijas Cūku audzētāju asociācijas izpilddirektore Dzintra Lejniece.

Putnkopības rubrikā interesants un lietderīgs raksts par tītaru audzēšanu – par šķirņu izvēli, audzēšanu, barošanu, veselību un pavairošanu. Rakstu sagatavojuši Latvijas Olu un putnu gaļas ražotāju asociācijas pārstāve Anna Ērliha

Zirgkopības rubrikā žurnāliste Dace Millere iepazīstina ar Cenu pagasta "Slaviešu" saimniekiem Aigu un Georgiju Marčenokiem, kuri izveidojuši lielisku vietu, kur labi justies ģimenei, zirgiem un visiem tiem, kuri vēlas apgūt jāšanas sporta pamatus.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2020_gads/

Žurnālu var iegādāties arī LLKC Ozolniekos. **LI**

Iveta Tomšone, LLKC Apgāda vadītāja

► 1. lpp.
Skats bēdīgs, par laimi daudziem saimniekiem lauki ir apdrošināti," norāda LLKC Bauskas konsultāciju biroja augkopības speciāliste Ieva Litiņa, aicinot saimniekus vairāk domāt par sējumu apdrošināšanu. "Tomēr arī laukos, kurus krusa neskāra, ziemas rapša ražība ir zemāka par gaidīto – cerēja uz 4-4,5 t/ha, bet ir knapi 3 t/ha," piebilst speciāliste.

Iespējams, ka rapša ražību ietekmējis jūlija karstums, kas nelabvēlīgi atsaucies uz augiem, tiem ir sīkākas sēklas. Mitrāis un karstais laiks veicinājis dažādu slimību izplatību – rapša laukos fiksēti kā pangodiņa un stublāju smecernieka bojājumi, tā puve, kas ražu samazinājuši.

Tikmēr Latgalē uzsākta ziemas miežu, agro ziemas rapšu šķirņu un ziemas

ripša (nektāraugs) kulšana. LLKC Preiļu konsultāciju biroja augkopības speciāliste Inese Magdalenoka norāda – atsevišķi lauki ir cietuši no lietusgāzēm, krusas un vētrām, tomēr kopumā ražas solās būt labas.

Speciālisti min, ka rudzi šogad varētu dot ļoti labas ražas, tas, pateicoties labvēlīgai ziemai.

Kopumā valstī šogad apsētās platības aizņem 904,524 tūkst. hektāru, no kuriem graudaugi – 750 tūkst./ha, rapsis – 145,9 tūkst./ha, kartupeļi – 8,5 tūkst./ha. Ziemāji aizņem 435,9 tūkst./ha, bet vasarāji – 314,15 tūkst./ha. Graudaugu kopražā tiek prognozēta 332,35 tūkst./t, rapša kopražā – gandrīz 442 tūkst./t, kartupeļu – 226,4 tūkst./t. **LI**

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,

LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

UZZIŅAI

Kultūraugu ražas prognozēšanu LLKC Augkopības nodaļas speciālisti veic, pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumiem Nr. 30 "Kultūraugu ražības prognozēšanas, lauksaimniecības statistikas izlases apsekojumu veikšanas un bruto seguma aprēķināšanas kārtība". Kultūraugu ražības prognozes tiek veiktas desmit galvenajiem Latvijā audzētajiem kultūraugiem: ziemas kviešiem, vasaras kviešiem, rudziem, tritikālei, vasaras miežiem, auzām, griķiem, vasaras rapsim, ziemas rapsim un kartupeļiem. Prognozes tiek veiktas trīs reizes: divas reizes tiek apsekoti kultūraugi uz lauka, bet trešo reizi pēc kultūraugu novākšanas tiek veikta aptauja par iegūto ražību. Ziemājiem prognozes tiek veiktas maijā, jūlijā un augustā, vasarājiem jūnijā, augustā un septembrī, kartupeļiem jūlijā, augustā un oktobrī.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

NOVADA GARŠA

NOTIEK LLKC AKCIJA "ATKLĀJ NOVADA GARŠU!"

Lai iepazīstinātu sabiedrību ar to, kādi ir Latvijas vietējie ražotāji un kādus produktus viņi piedāvā, LLKC rīkotais pasākums "Novada Garša" šogad aicina piedalīties ceļošanas akcijā "Atklāj Novada Garšu!". Konkrētā novada saimniecības meklējiet mājaslapā www.novadagarsa.lv – atsevišķā sadaļā "Pasākumi". Lai varētu cīnīties par galveno balvu, apliecinājums par līdzdalību akcijā jāiesniedz līdz 1. oktobrim.

Daudzveidīgo saimnieku iepazīšanai Latvijā izveidoti četri maršruti – Zemgalē, Vidzemē, Latgalē un Kurzemē, kā arī papildus – zivsaimniecības sadaļa. Tajos sevi pārstāvēs 48 saimniecības/uzņēmumi. Kopīgi ar ģimeni vai draugiem izbraukt šos maršrutus varēs līdz septembra beigām. Akcijas norisēm var sekot sociālā tīkla vietnēs www.facebook.com/novadagarsa un Instagram @novadagarsa.

Lai piedalītos akcijas lielās balvas izlozē, ceļotgribētājs pirmajā apmeklētajā saimniecībā saņems uzlīmju kartiņu un dalības uzlīmi, kas apstiprina saimniecības apmeklējumu, katrā nākamajā saimniecībā to papildinot ar jaunām uzlīmēm. Jāapmeklē vismaz 1 saimniecība no katra novada/maršruta (tātad kopā – minimums piecas). Kartiņas jāiesniedz LLKC līdz 1. oktobrim klātienē vai pa pastu (pasta zīmogs ne vēlāk kā 28.09.). Skat. nolikumu.

Lai piedalītos trīs ikmēneša starpkonkursos, saimniecībā atradīsiet plakātu ar QR kodu, kas "aizvedīs" uz īsu elektronisku reģistrēšanās anketu, kuru aizpildot, automātiski piedalīsieties ik-

Foto: Uģis Avots

mēneša balvas izlozē. Lai piedalītos izlozē pietiek ar 1 reģistrēšanos (1 saimniecības apmeklējumu), bet, jo vairāk saimniecībās reģistrēsieties, jo lielāka iespēja laimēt. Balvu izloze un termiņi starpkonkursiem, kuros tiek izlozēts pa vienai degvielas kartei 100 eiro vērtībā:

- 1. konkurss, jūlijs: izloze jau notikusi – uzvarētājs ir Janika Cālīte-Treimane no Rīgas.
- 2. konkurss, augusts: reģistrēšanās saimniecībās no 1. līdz 31. augustam, balvas izloze 1. septembrī;
- 3. konkurss, septembris: reģistrēšanās saimniecībās no 1. līdz 30. septembrim, balvas izloze 1. oktobrī.

Akcijas noslēgums un lielās balvas izloze – 2. oktobris.

Galvenā balva konkursa noslēgumā: viens pārtikas grozs ar lauku labumiem, automašīnas noma uz nedēļas

nogali ar pilnu degvielas bāku, naktsmītnes viesu namā divām personām.

• Papildus balvas: divas degvielas kartes 100 eiro vērtībā un divi pārtikas grozi ar lauku labumiem 100 eiro vērtībā no www.novadagarsa.lv saimniecībām.

Visi akcijas un konkursu noteikumi tiek publicēti "Novada Garšas" oficiālajā feisbuka lapā. Izveidotie saimniecību apceļošanas maršruti ir informatīvi un var tikt saīsināti/pagarināti pēc dalībnieku ieskatiem. Minētie materiāli pieejami www.novadagarsa.lv. Lai brauciens izdotos, pirms došanās pie saimniekiem, aicinām ar viņiem iepriekš saskaņot savu ierašanās laiku. Kontaktinformācija meklējama norādītajā mājaslapā. Papildu informācija par konkursu iegūstama, rakstot uz e-pastu: novadagarsa@llkc.lv. **LL**

LLKC informācija

AKCIJĀ IESAISTĪTĀS SAIMNIECĪBAS UN UZŅĒMUMI

ZEMGALE

- SIA "Best Berry Pluss"
- Z/s "Oši"
- "Krištīnes picērija un beķereja" (SIA "Viestardi")
- Z/s "Blūdži"
- Z/s "Jundas"
- "ABRA" (SIA "Positive Foods")
- SIA "Skrīveru pārtikas kombināts"
- "Konfelāde" (SIA "Giline for life")
- SIA "Vīnogu dārzs"
- Z/s "Gaidas"

KURZEME

- SIA "Meduspils"
- Z/s "Kauķi"
- Z/s "Garīkas"
- "Viksieni" (SIA "Viksieni-M")
- "Durbes Veltes" (SIA "Evi&Jo")
- "Šmāliņ Gārdum" (saimnieciskās darbības veicēja Anita Legzdīņa)
- "Granskalni" (saimnieciskās darbības veicēja Daina Darbiņa)
- IK I.R. "Avots"
- Z/s "Bērziņi"
- SIA "Green Hive"

LATGALE

- Z/s "Kurmīši"
- Z/s "Vilkači"
- Z/s "Kalni"
- Z/s "Juri"
- Apskates saimniecība "Bites" (saimnieciskā darbības veicēja Ilga Ivanova)
- Z/s "Sēlija"
- Z/s "Dižarāji"
- IK "Kolnasa"
- "Amitas Labsajūtu darbnīca" (saimnieciskās darbības veicēja Arnita Melberga)
- Z/s "Kotiņi"
- Z/s "Ezerīči"
- Z/s "Klajumi"

VIDZEME

- SIA "MārLapiņi"
- SIA "Lūšu drava"
- "IndieJānis" (SIA "Jetbygg")
- Z/s "Ragāres"
- Z/s "Līvi"
- "Gogelmogels" (saimnieciskās darbības veicējs Jānis Joma)
- "Jēru klubs" (z/s "Ķeiķi")
- Z/s "Mežnoras"
- "Kukaburra maizes muzejs" (z/s "Buliņi")
- SIA "Mūrbūdu sidrs"

ZIVSAIMNIECĪBA

- "Jāņa kūpinātava" (SIA "BERICO")
- SIA "Jaundzirnāviņi"
- Zvejnieku sēta "Dienīnas" (IK "Oskars Celkarts")
- IK "Reinis B"
- Z/s "Zvejnieki"
- Armanda Belasika Zivju kiosks (saimnieciskās darbības veicējs Armands Belasiks)

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

DAŽAS ATBILDES SAISTĪBĀ AR SEZONAS LAUKSTRĀDNIEKU NODOKLI

Sezonas laukstrādnieku nodoklis ir viens no atvieglotiem nodokļa maksāšanas režīmiem – vienkāršota strādnieku reģistrācija, samazināta likme. Reģistrējot sezonas laukstrādnieku, jānorāda ar strādnieku noslēgtā līguma veids, izvēloties vienu no šādiem līgumiem – rakstveidā noslēgts darba līgums, mutiski vai rakstveidā noslēgts uzņēmuma līgums.

Attiecībā uz bērnu un jauniešu nodarbināšanu saņemtu vairākus jautājumus:

- no kāda vecuma un cik stundas dienā var nodarbināt nepilngadīgos;
- vai ir vajadzīga vecāku uzraudzība vai vismaz vecāku atļauja piedalīties sezonas laukstrādnieku darbā un, ja jā, no kāda vecuma?

Nodarbinot nepilngadīgos, parasti iesaku slēgt darba līgumu. Saskaņā ar Darba likumu darba līgums ir slēdzams tikai rakstveidā un, nodarbinot sezonas laukstrādniekus uz darba līguma pamata, jāievēro visi nosacījumi, kas paredzēti Darba likumā.

Īsumā apskatīšu to, kādi nosacījumi Darba likumā ir noteikti, ja tiek nodarbinātas nepilngadīgas personas.

Nepilngadīgais drīkst stāties darba tiesiskajās attiecībās, ja viņš ir sasniedzis 13 gadu vecumu.

Bērnus vecumā no 13 gadiem var nodarbināt vieglā, bērna drošībai, veselībai, tikumībai un attīstībai nekaitīgā darbā gadījumā, ja viens no vecākiem devis rakstveida piekrišanu bērna nodarbināšanai. Darbus, kuros atļauts nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem, nosaka 2002. gada 8. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 10. Kā piemēru var minēt šādus darbus:

- dārzu ravēšana un laistīšana;
- ražas novākšana;
- laukumu un skvēru sakopšana;
- kurjera darbu veikšana;
- preču saiņošana un iepakošana;
- pārtikas un nepārtikas preču pārdošana uz ielām u. tml.

Šajā uzskaitījumā, kā redzams, ietilpst darbi, kuros personu atļauts nodarbināt, ja no darba samaksas tiek maksāts sezonas laukstrādnieku nodoklis.

Pusaudžus vecumā no 15 līdz 18 gadu vecumam aizliegts nodarbināt darbos īpašos apstākļos, kas saistīti ar paaugstinātu risku viņu drošībai, veselībai, tikumībai un attīstībai. Darbus, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, nosaka 2002. gada 28. maija Ministru kabineta noteikumi Nr. 206. "Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību." Piemēram, pusaudžus aizliegts nodarbināt darbos, kas tieši saistīti ar dažādu objektu un būvju nojaukšanu, mežizstrādi (koku ciršana, atzarošana, izvilkšana, balķu iekraušana un izkraušana), koksnes apstrādi, metāla vai tā izejvielu otrreizēju pārstrādi. Pusaudzis nedrīkst būt nodarbināts darbos, kas tieši saistīti ar alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu ražošanu, izmēģināšanu, glabāšanu, lietošanu, tirdzniecību un reklāmu.

Attiecībā uz bērnu un pusaudžu darba laiku ir noteikts, ka personām, kas ir jaunākas par 18 gadiem, ir noteikta piecu dienu darba nedēļa. Brīvlaikā bērnus nedrīkst nodarbināt ilgāk par četrām stundām dienā un vairāk par 20 stundām nedēļā. Pusaudžus (vecumā

no 15 līdz 18 gadiem) nedrīkst nodarbināt ilgāk par septiņām stundām dienā un vairāk par 35 stundām nedēļā.

Personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, nedrīkst strādāt nakts laikā un virsstundas. Attiecībā uz bērniem nakts laiks Darba likuma izpratnē ir laikposms no pulksten 20 līdz 6.

Pusaudžiem ir tiesības uz pārtraukumu darbā, ja viņu darba laiks ir ilgāks par četrarpus stundām, pārtraukuma ilgums nedrīkst būt īsāks par 30 minūtēm.

Pirms darba līguma noslēgšanas darba devējam ir pienākums informēt vienu no bērna vai pusaudža vecākiem (aizbildņiem) par darba vides riska novērtējumu un darba aizsardzības pasākumiem attiecīgajā darba vietā.

Valsts darba inspekcija savā mājaslapā norāda šādu informāciju, kas būtu jāņem vērā vecākiem (aizbildņiem):

Ja bērns nolēmis strādāt, vecākiem (aizbildņiem) noteikti vajadzētu interesēties par darbavietu un pārliecināties, ka darba vide ir droša un veselībai nekaitīga, t. sk. noskaidrot, kādi būs veicamie pienākumi un ar tiem saistītie darba vides riski. Neskaidrību vai šaubu gadījumā vecākiem (aizbildņiem) būtu jāatrod laiks, lai sazinātos ar VDI un saņemtu speciālistu konsultāciju par to, vai izraudzīto darbu bērns vispār drīkst veikt. Ja vecāki (aizbildņi) konstatē, ka darba devējs neievēro Darba likumā noteikto, palīdzību var meklēt tuvākajā VDI. Gan vecāki (aizbildņi), gan VDI var rakstveidā pieprasīt darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar personu, kura ir jaunāka par 18 gadiem, ja tā veic tādu darbu, kas apdraud šīs personas drošību, veselību vai tikumību, vai negatīvi ietekmē tās attīstību un izglītību.

► 5. lpp.

**Makšķerēšanas,
vēžošanas un zemūdens
medību kartes
var iegādāties internetā:
makskeresanaskarte.lv.**

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

◀ 4. lpp.

Izmaiņas noteikumos par gada ienākumu deklarāciju

1. jūnijs bija termiņš, līdz kuram gada ienākumu deklarācija par 2019. gadu bija jāiesniedz tiem, kam tas jā-dara obligāti. Ceru, ka visi, kam šāds pienākums bija, deklarāciju noteiktajā termiņā ir iesnieguši.

Jūlijā ir izdarītas izmaiņas MK noteikumos Nr. 662, ar kuriem ir apstiprināta gada ienākumu deklarācijas veidlapa. Gada ienākumu deklarācijas un tās pielikumu veidlapās ir izdarīti vairāki labojumi, tai skaitā pielikumos, kas attiecas uz saimnieciskās darbības veicējiem. Jaunā parauga veidlapa būs jāiesniedz, deklarējot 2020. gada ieņēmumus, t. i., 2021. gadā.

Izmaiņas VID EDS iesniedzamo failu formātos

Valsts ieņēmumu dienests informē, ka 2020. gada 22. jūlijā ir ieviestas jaunas elektronisko dokumentu XML versijas šādiem EDS dokumentiem:

* "PVN taksācijas perioda deklarācija" (DokPVNV6_XML_A);

* "Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī" (DOKDDZV3_XML_A);

* "Alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarācija" (DokANAV3_A);

* "Elektroniskajās cigaretēs izmantotajā šķidrums akcīzes nodokļa deklarācija" (ANECV2_XML_A).

Svarīgi! Visiem iepriekš minētajiem EDS dokumentiem versiju nesaderības dēļ nebūs iespējams izveidot iepriekšējos periodos iesniegto deklarāciju kopijas. Lai iesniegtu minēto EDS dokumentu precizējumus par iepriekšējiem periodiem, jāizveido jauns dokuments, jāievada precizējamā dokumenta saturs un precizējamie dati, jāatzīmē "Precizējums" un jāiesniedz.

Linda PURIŅA,
LLKC grāmatvedības eksperte, sertificēta nodokļu konsultante
e-pasts: linda.purina@llkc.lv
tālr. 63007561

NOSKAIDRO SAVA ĪPAŠUMA PROJEKTĒTO KADASTRĀLO VĒRTĪBU 2022. GADAM!

Informācija par jaunajām, 2022. gadam noteiktajām iespējamajām kadastrālajām vērtībām nāk kopā ar vēstījumu, ka līdz tam ir jāveic arī nekustamā īpašuma nodokļa revīzija. Pēc jaunajiem noteikumiem izstrādātās projektētās kadastrālās vērtības ir atklātas, un katrs iedzīvotājs ar tām var iepazīties. Par aktuālo tēmu saīsināti publicējam žurnalistes Lidijas Dārziņas rakstu no LV portāla www.lvportals.lv.

Atjaunoto kadastrālo vērtību izstrādātāju paralēlais mērķis ir izvairīties no nesamērīga nekustamā īpašuma nodokļa pieauguma, un nodokļa reforma tagad ir visu politiķu ziņā.

Jaunie Kadastrālās vērtēšanas noteikumi stājās spēkā šā gada 21. februārī. Abi regulējumi – kadastrālo vērtību izmaiņas pēc vērtēšanas metodikas sakārtošanas un nekustamā īpašuma nodokļa izmaiņu nepieciešamība – ir skatāmi kopā, un tā arī līdz šim ir skaidroti.

Viens no kadastrālo vērtību pieauguma faktoriem ir to atbilstība situācijai nekustamā īpašuma tirgū. Jauno kadastrālo vērtību atskaites datums ir 2019. gada 1. jūlijs, tas ir Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā noteiktais pusotrs gads pirms kadastrālo vērtību bāzes piemērošanas. 2016. gadā kadastrālās vērtības tika "iesaldētas" tāpēc, ka metodikas nepilnību dēļ atsevišķiem īpašumu segmentiem to vērtība pieauga pārāk strauji. Līdz ar to iekonservēta tika arī jau iepriekš konstatētā neatbilstība, piemēram, jauno dzīvojamo māju pieticīgajā novērtēšanā. Pašreiz joprojām spēkā esošās kadastrālās vērtības atbilst nekustamā īpašuma tirgus situācijai 2012./2013. gadā.

Pirms vairāk nekā gada publicējai apspriešanai tika nodots Tieslietu ministrijas (TM) un Valsts zemes dienesta izstrādātais Ministru kabineta (MK) noteikumu projekts ar jaunu kadastrālās vērtēšanas metodiku. Tieslietu ministrija, iepazīstinot ar jaunās metodikas principiem, uzsvēra: tā kā pēdējā kadastrālās vērtības aktualizācija notikusi pirms daudziem gadiem, vērtība būs pieaugusi, līdz ar to nopietni jādomā, kā tā būtu attiecināma uz nekustamā īpašuma nodokli.

Šogad janvārī Tieslietu ministrija publiskajai apspriešanai nodeva grozījumus likumos ar piedāvājumu atcelt nekustamā īpašuma nodokli primārajam mājoklim vērtībā līdz 100 000 eiro un samazināt nodokli primārajiem mājokļiem ar augstāku kadastrālo vērtību.

21. jūlijā pēc starpinstitūciju saņēmsmes par piedāvātajām izmaiņām nekustamā īpašuma nodokļa režīmā TM informēja, ka, par spīti nesaskaņotajiem jautājumiem, virzīs likumprojektus izskatīšanai Ministru kabinetā jau augustā.

Arī jauno kadastrālo vērtību bāze vēl jāapstiprina Ministru kabinetā. Pašreiz publiskajai apspriešanai nodots MK noteikumu projekts par kadastrālo vērtību bāzi 2022., 2023., 2024. un 2025. gadam.

Projektētās kadastrālās vērtības 2022. gadam kopš jūlija vidus ir publiskas, tās ir pieejamas Valsts zemes dienesta portālā www.kadastrs.lv.

Valsts zemes dienests ir sagatavojis īsu videopamācību, kā katrs īpašnieks var iepazīties ar konkrētā nekustamā īpašuma, zemes vienības vai būves projektēto kadastrālo vērtību.

Visu rakstu lasiet: <https://ej.uz/3i6y>

"LAUKU LAPU" IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties "Lauku Lapu" saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan "Latvijas Pasta" interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.
Abonēšanas indekss – 1163.

AUGU AIZSARDZĪBA

SEZONAI AKTUĀLO KAITĒKĻU UN SLIMĪBU IZPLATĪBA AUGĻU DĀRZOS

LLKC Jelgavas konsultāciju birojs jūlijā organizēja informatīvo semināru par šīs sezonas aktuālo kaitēkļu un slimību izplatību augļu dārzos. Pasākums notika Jelgavas novada Vilces pagasta Drošprātes zemnieku saimniecībā "Gaidas", kurā aug 7 ha ābeļu, 2 ha bumbieru, plūmes un ķirši 1 ha platībā, 0,5 ha krūmcidoniju, kā arī upeņes, jānogas un rudens avenes. Taču stāsts vienlaikus ir par aktuālāko augu aizsardzības līdzekļu lietošanu.

Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) Zemgales reģionālās nodaļas vecākā inspektore Daiga Ozoliņa, izklāstot tēmu "Nekarantīnas organismu monitorings", augļu dārzā praktiski parādīja, kādas izskatās baltblušiņas, kādas ir viņu attīstības stadijas un kā būtu pareizi ar viņām cīnīties. Uzzinājām arī, kādas ir raksturīgākās pazīmes dažādu kaitēkļu un slimību gadījumā.

Lita Kajaņeca, VAAD Zemgales reģionālās nodaļas vecākā inspektore, pastāstīja, kādas ir bakteriālās iedegas pazīmes, kas jādara, ja tās novēro, kā arī – kādi ir profilaktiskie pasākumi, lai maksimāli samazinātu bakteriālās iedegas uzliesmojumus. Tas būtu, pirmkārt, iegādāties stādāmo materiālu ar augu pasēm no reģistrētām stādaudzētāvām. Tāpat nepieciešams regulāri apsekot dārzu un uzmanīt pazīmes – zaru kalšanu, noskaidrot, vai nav mehānisks bojājums. Ja tāda nav, tad par aizdomām vajag ziņot VAAD.

Svarīga loma ir arī griežamo šķēru regulārai dezinfekcijai, nepieciešamības gadījumā pat pēc katra koka. Šķēres apstrādā ar bakteriocīdiem līdzekļiem, hloru vai spirtu saturošiem līdzekļiem. Pasākuma laikā izvērtās interesanta diskusija un pieredzes apmaiņa, kas noderēs turpmākajos dārza darbos.

Augu aizsardzības aktualitātes

Ar augu aizsardzības tendencēm, kas mūs sagaida tuvākajā nākotnē, iepazīstināja VAAD Integrētās augu aizsardzības daļas vadītāja **Anitra Lestlande**:

Nākamo trīs gadu laikā tiks pārskatīta lielākā daļa augu aizsardzības līdzekļu. Daudzi līdz šim efektīvi produkti tiks izņemti no Latvijā atļauto un reģistrēto līdzekļu sarakstiem, jo

Šīs prasības ieviešanas uz rokām ferostātes iekārtām un smidzinātājiem. Aps pārredzējumi uz muguras.

Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudes

Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudes veic sertificētie augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudītāji. Informācija par pārbaudes veicējiem pieejama Valsts augu aizsardzības dienesta mājaslapā. www.vaa.gov.lv/Pakalpojumi/Augu_aizsardziba

Izvēlies kādu no pakalpojumu sniedzējiem un vienojies par jums izdevīgu pārbaudes laiku un vietu.

Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic reizi trijos gados.

Jaunas iekārtas pārbaudi veic pēc pieciem gadiem no tās iegādes brīža.

Iekārtas sagatavošana pārbaudei

- Iekārtai jābūt nomazgātai un izskalotiem iekārtu un ūdeni filtrējošiem elementiem
- Iekārtas tvertnei, kuras tilpums mazāks par 300 litriem, nepieciešams piepildīt līdz pusei ar tīru ūdeni, bet pārējās – vismaz ar 300 litriem tīra ūdens
- Piekabināmām un uzkarināmām iekārtām jābūt pievienotām pie traktora

Pārbaudes laikā novērtē:

- Vai sūkņis nodrošina vienmērīgu darba spiedienu un maisīšanu, un tā korpusa un gaisa vācēle ir labā tehniskā stāvoklī bez šķidruma noplūdes pie 7 bāru spiediena
- Vai darba šķidruma tvertnei, uzpildīšanas lūkai, iztukšošanas krānam nav šķidruma noplūdes
- Vai filtru korpusi, filtrējošie elementi ir labā tehniskā stāvoklī bez šķidruma noplūdes un filtrējošo elementu izmēri atbilst ražotāja noteiktajiem izmēriem
- Vai mērīšanas un vadības ierīcēm nav noplūdes
- Vai cauruļvadi ir atbilstoša materiāla un diametra, bez plaisām, bez šķidruma noplūdes un smidzināšanas laikā tie nenokārājas smidzināšanas zonā
- Vai stiepa uzkares rāmis ir bez mehāniskiem bojājumiem, brīvkustībam un svārstībām horizontālā un vertikālā plaknē
- Vai piespiedu gaisa plūsmas sistēma un tās elementi funkcionē, nav bojāti, ir bez šķidruma noplūdes, un tā nodrošina stabilu un noturīgu gaisa plūsmu
- Vai uz stiepa plakanstrūklas sprauslas ir vienāda izmēra un tipa un tās ir atbilstoši uzstādītas, sprauslu izsmidzinājums ir vienmērīgs, un, ja smidzināšanu pārtrauc, no sprauslām nav pilēšanas

Pēc pārbaudes

Ja iekārta ir atbilstoša, tās labajā pusē uzlīmē uzlīmi, kas izgatavota no ūdensizturīga materiāla, nav noplūšama.

Pārbaudes veicēja sertifikāta numurs

Nākamās pārbaudes veikšanas gads

Pārbaudes veicējs izsniedz pārbaudes ziņojumu, kas iekārtas valdītājam jāglabā līdz nākamajai pārbaudei.

Valsts augu aizsardzības dienesta inspektors, veicot augu aizsardzības jomas pārbaudi, pārbauda uzlīmes un pārbaudes ziņojuma esamību.

Ja AAL lietošanas iekārta vēl nav pārbaudīta, Valsts augu aizsardzības dienesta inspektors dod norādījumus noteiktā laika periodā veikt pārbaudi. Pēc šī termiņa inspektors veic atkārtotu normatīvo aktu prasību izpildes pārbaudi.

Mācību kabineta 2020.2012. novokumi Nr.491. "Nodrošināt par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu iekārtām"

tie tiek izslēgti no Eiropas Savienības darbīgo vielu saraksta.

Pret ābolu tinēju izmantojamo augu aizsardzības līdzekli **Biscaya OD** ir

atļauts tirgot līdz 2020. gada 3. augustam, bet to izlietot drīkst līdz šī gada beigām – 2020. gada 31. decembrim.

▶ 7. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 6. lpp.

Tas pats attiecas arī uz **Proteus OD**. Tas nozīmē, ka abi šie produkti ir jāizlieto vēl 2020. gada sezonā, bet izmantošana 2021. gadā jau būs pārkāpums.

Envidor tiek anulēts ar 2020. gada 1. augustu, bet atļauts izlietot līdz 2022. gada 31. janvārim. Envidor ir insekticīds/akaricīds ērcu ierobežošanai ābelēs, bumbierēs, zemenēs, dekoratīvajos augos, krūmcidonijās, plūmēs, ķiršos, aprikozēs, persikos, jāņogās, upenēs, krūmmellenēs, avenēs, kazeņēs, gurķos un tomātos, paprikā ērcu agrīnās attīstības stadijās un bumbieru lapu blusiņas ierobežošanai bumbierēs, kā arī ērcu ierobežošanai augļu koku un ogulāju stādu un dekoratīvo augu sējumos un stādījumos stādaudzētavās.

Mankocebs. To saturošie preparāti lietojami vēl 2020. gada sezonā:

- **Dithane NT**. Pieskares iedarbības fungicīds slimību ierobežošanai (kartupeļi, sīpoli, ķiploki, puravi, burkāni, ziedkāposti, brokoļi, ziemas kvieši, pupas, zirņi, ābeles, bumbieres, plūmes, ķirši, vīnogulāji, upenes, jāņogas, ērkšķogas.)

- **Manfil**. Pieskares iedarbības fungicīds slimību ierobežošanai kartupeļu, tomātu, ābeļu un vīnogu stādījumos. (Vīnogām neīstā miltrasa, ābeļu kraupis, kartupeļu lakstu puve, tomātu augļu brūnā puve, ķiršiem kauļņkoku sausplankumainība, lauka pupām āboliņu neīstā miltrasa un pupiņu rūsa, plūmēm plūmju rūsa, sausplankumainība, puraviem un sīpoliem neīstā miltrasa un sīpolu rūsa, upenēm lapu iedegas, vīnogām neīstā miltrasa.)

- **Ridomils**. Sistēmas un pieskares iedarbības fungicīds slimību ierobežošanai kartupeļu stādījumos, tomātu (at-

Foto: Dace Drošprāte

Ķiršu dārzs "Gaidās"

klātā laukā un segtās platībās) un gurķu (segtās platībās) stādījumos, sīpolu un krāšņumaugu sējumos un stādījumos. (Gurķu, sīpolu neīstā miltrasa, kartupeļu lakstu puve, lapu sausplankumainība, tomātu augļu brūnā puve.)

- **Penncozeb**. Penncozeb 75 DG ir pieskares iedarbības fungicīds kartupeļu lakstu puves (*Phytophthora infestans*) un kartupeļu lapu sausplankumainības (*Alternaria solani*) ierobežošanai kartupeļu stādījumos.

Līdz 30.06.2020. drīkst izplatīt, bet lauksaimniekiem atļauts lietot līdz **30.06.2021.**:

- Raundaps Gold ST š.k.; Roundup ACE ST; Roundup Energy Roundup FL 450 Roundup Biactive Roundup Classic XL,
- Ranger XL,
- Rodeo XL,
- Klean G,
- Master Gly,
- Milagro 240.

Vēl 2021. gadā atļauts izlietot epoksikonazolu saturošos augu aizsardzības līdzekļus (no 1. maija tiks izņemti

19 epoksikonazolu saturošie AAL). Tie ir sistēmas iedarbības fungicīdi, kas darbojas tādās kultūrās kā ziemas un vasaras kvieši, mieži, auzas, rudzi, tritikāle (piemēram, kviešu lapu plankumainība, dzeltenplankumainība, brūnā rūsa, dzeltenā rūsa, stiebru lūšana, graudzāļu miltrasa u. c.).

Smidzinātāju pārbaude

Bez augu aizsardzības līdzekļiem svarīgi ir arī lietot pārbaudītus smidzinātājus, un VAAD jau no 2018. gada veic nopietnas kontroles. Ja nav pārbaudīts smidzinātājs, tiek ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta, un šajā gadījumā sankcijas fiziskām personām ir 50–200 eiro, juridiskām personām 150–300 eiro. Turklāt papildus klāt: ja tilpums ir līdz 1000 l, tad fiziskai personai 50 eiro, juridiskai personai 150 eiro. Ja smidzinātāja tilpums pārsniedz 1000 l, tad fiziskai personai 200 eiro, bet juridiskai personai 300 eiro. Ja viena mēneša laikā smidzinātājs tiek pārbaudīts, sods tiek atcelts.

Pēc pasākumā redzētā, piedzīvotā, uzzinātā un pārspriestā atliek tikai vēlēties, lai mums, Latvijā, pietiktu ar pašu latviešu saražoto pārtiku un mēs spētu konkurēt ar importa precī, un, pats svarīgākais, – lai mēs savstarpēji saprastos un neiznīcinātu lauksaimniecību un laukus savstarpējos kašķos. Mūsu jau tā ir tik maz, un daudzas saimniecības kļuvušas tikai par hobijs un dzīvesveida saimniecībām. Lai mums visiem izdodas! Laukiem būt! Ar latviešu saimniekiem! Cerams. **LL**

Sertificētie augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudītāji

Kontaktinformācija		
Nosaukums	Adrese, tālrunis	E-pasta adrese
VSIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs"	Dārza iela 12, Priekuli, Priekulu nov., LV-4126, tālr. 64130013	info@stc.lv
SIA "Precīzo tehnoloģiju skola"	Izstāžu komplekss "Rāmava", Valdlauči, Kekavas pag., LV-1076, tālr. 26180082	precizoTS@precizoTS.lv
SIA "Lauksaimniecības konsultāciju un inovāciju centrs" Inspekcijas nodaļa	"Ziedkalni", Codes pag., Bauskas nov., LV-3910, tālr. 29423960	sialkic@gmail.com
Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras Tehniskās uzraudzības departamenta Inspekcijas institūcija	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1010, tālr. 29284656	raivis.pranis@vtua.gov.lv
Jelgavas Tipukas individuālais uzņēmums "LPV" Inspekcijas daļa	Eduarda Veidenbauma iela 17, Jelgava, LV-3001, tālr. 29112006	lpvui@inbox.lv

Dace DROŠPRĀTE,
LLKC Jelgavas nodaļas
lauku attīstības
konsultante
e-pasts: dace.drosprate@llkc.lv
tālr. 28663620

DĀRZKOPIĒBA

VASARĀ NEPIECIEŠAMĀ AUGĻU KOKU UN OGULĀJU VEIDOŠANA

Dārzkopim darbs dārzā tā īsti nekad neapstājas, ja nu vienīgi pašā ziemas viducī. Ikvienam ir skaidrs, ka dārzs bez veidošanas un kopšanas sāk nīkuļot un dod zemas ražas.

Ik pa laikam nākas redzēt, ka dārzi ir iestādīti, bet ar kopšanu nezin kāpēc nav veicies. Vēl biežāk var redzēt ainu, kad augļu koki un krūmi ir sakuplojuši tā, ka apakšā izveidojusies ēna, un augļi un ogas veidojas zaļi, sīki un nepievilcīgi. Dažkārt dzinumumu veģetatīvā masa ir tik liela, ka izaugušas lapas vien, raža ir niecīga vai tās nav vispār.

Apskatīsim iemeslus, kāpēc vieniem dārzi vai lūst no ražas pārpilnības, bet citiem tie kā nedod to gaidīto sappņu ražu, tā nedod. Iemeslu ir daudz un dažādi, bet mēģināsim salikt visu pa plauktiņiem.

Augļu koku un krūmu fizioloģija

Kā zināms, augļu koki un krūmi aug tikai veģetācijas periodā, pārējā laikā notiek barības vielu – asimilātu – uzkrāšana, un iestājas miera periods. Pārtraucas barības vielu cirkulācija uz dažādām augļu koka vai krūma daļām. Miera perioda ilgums dažādām augļu koku un ogulāju daļām atšķiras. Pavasarī atsākoties sulas cirkulācijai augļu kokos un ogulājos, sākas pumpuru piebriešana, un augi mostas. Te sākas pats interesantākais, ka atkarībā no tā, ko mēs esam vai neesam darījuši augļu un ogu dārzā miera periodā, ziemā veidosies atšķirīga augļu koku un krūmu reakcija. Jo spēcīgāk augļu koki un krūmi ir apgriezti, jo vairāk no snaudpumpuriem veidosies jaunie dzinumumi. Tas nozīmē, ka atkarībā no tā, kurā periodā tiek veikti augļu koku izgriešanas un izzāģēšanas darbi, augļu koku un krūmu reakcija un sekojošie darbi pēc tam atšķirsies.

Pēc atjaunojošās griešanas

Tās veikšanas iemesli varbūt dažādi. Koku zaru vecums ir tāds, kas liek atjaunot konkrētus zarus vai augļu koka vainaga daļu. Tie varbūt laika apstākļu (vēja, sniega) radītie bojājumi. Nesamērīga un nenormēta raža var nolauzt zarus. Nepietiekošs augums vai pieaugums, veicot tā saucamo “atsēdināšanu”.

Beidzoties miera periodam izgrieztajās vietās, koki modina snaudpumpurus,

Bumbiere pirms vasaras veidošanas

Bumbiere pēc vasaras veidošanas. Izņemti vertikāli augošie zari, zari, kas auguši paralēli, zari, kas auguši uz stumbra centru, un zari ar negatīvu atzarošanās leņķi

Foto: Māris Narvīls

ogulāji sāk papildus jaunu dzinumumu veidošanu. Augļu koki to vienmēr dara ar “rezervi”, tas nozīmē, ka jauno dzinumumu būs par daudz. Šajā gadījumā darbu veic vasarā, sākot apmēram no Jāņiem, kad skaidri ir redzams, cik dzinumumu katrā vietā veidojušies un cik daudz būs jāretina. Uzdevums ir gana vienkāršs, ja tas tiek izdarīts. Lai šo izlaušanas darbu veiktu, nav nepieciešamas dārza šķēres, jo zari ir

pietiekoši īsi, nav pilnībā pārkoksņējušies un ir gana trausli. Lai izlauztu nevajadzīgos un atstātu vajadzīgos, jāvadās pēc sekojošiem principiem. Telpiski jaunajam zaram jāaizpilda vecā izzāģētā zara vieta. Iespējams arī variants, ka atstāj vēl papildus zaru. To dara tad, ja telpiski ir bijis kāds tukšums vainagā un tad tur var izaudzēt zaru, tā pilnveidojot vainagu telpiski.

► 9. lpp.

◀ 8. lpp.

Nākošais princips: izvēlas tos zarus, kas jau dabiski ir lēzeni, lai izvairītos no papildus veidošanas darba. Vai ir vērts dublēt šos zarus un atstāt vairākus? Ja to kvalitāte ir zema un nav skaidrs, kurš no tiem varētu tālāk dzīvot, tad jā. Vēl ir jāatceras nākamajā vasarā no tiem diviem lieko paņemt ārā un nevis to griezt ziemā. Lieko zaru izgriežot ziemā, tā vietā atkal plauks vairāki snaudpumpuri. Tos zarus, kuri aug vertikāli, bieži pieņemts saukt par "ūdens zariem", un tādus kā aizvietotājus zarus nevajag izvēlēties. Tie aug pārāk spēcīgi un ražos maz. Ir audzētāji, kuri šādus zarus noisina un pārvērš to par ražotāju zaru. Uz tā bieži veidojas visskaistāk krāsotie augļi. Mitros gados, ja tie vēl sakrīt ar to gadu, kad auglūkoks neražo, jaunie dzinumi var izveidoties pārāk gari, it īpaši, ja aizraujas ar minerālo mēslošanu. Tātad tie ir jāisina līdz 50 cm, jo citādi tie nenobriedīs un ziemā var apsalt.

Veidošana vasarā

Tās uzdevums ir sabalansēt veģetatīvo augšanu un koka ražošanu, pazemināt vainagu un apstādināt augšanu garumā. Retinot vainagu, uzlabojas gaismas apstākļi, tā nodrošinot kvalitatīvākas ražas veidošanos. Ogulājiem tā ietvers arī sanitāro griešanu. Dažkārt to visu var apvienot ar ražas novākšanu, piemēram, skābajiem un saldajiem ķiršiem. Būtiskākā atšķirība ir tā, ka augļu koks vai krūms nedod atbildes reakciju, neveido tajā vietā jaunus zarus. Pareizi sabalansējot ziemas un vasaras veidošanu, var panākt ļoti labu līdzsvaru starp augšanas veicināšanu un ražošanu.

Vainaga retināšana

Mūsu apstākļos saules spīdēšanu varētu vēlēties vairāk, bet to ietekmēt nav iespējams. Taču, mainoties klimatam, katrs mūsu platuma grādu kvadrātmētrs saņem vairāk saules enerģijas. Tātad arī augļu koka vainags spēj uzņemt vairāk saules enerģijas. Veģetācijas periodā gaismas apstākļus ļoti ietekmē augļu koku vainaga kvalitāte. Klasiski to var pārbaudīt tā, ka, skatoties no jebkuras debess puses, uz stumbra ir jāiespīd gaismai. Ja tā nav, tātad vainags ir par biezu. Vainaga retināšanu apskatīsim trīs vainagu tipiem – slaido vārpstu punduriem, puspusduriem ar diviem pāru pamatzariem un

Foto: Māris Narvils

Izmantotie instrumenti, lai veiktu vasaras veidošanu – mazās dārza šķēres, lielās dārza šķēres ar pārnēsumu, rokas saliekamais zāģis

galotnes daļu un sēklaudžu potcelmiem ar jautkā tipa vainagu.

Kopējie principi, ko ievēro vasaras veidošanā visiem vainagu tipiem. Izgriez zarus, kas ir zemāki par 80 cm, jo ar ražu tie nolieksies un skars augšnes līmeni, tā paaugstinot inficēšanās iespējas. Izgriez zarus, kad ir negatīvs atzarošanās leņķis. Tāpat izgriez zarus, kas atzarojas un aug virzienā uz augļu koka stumbru. Vienmēr atceramies – vienalga, kādā veidā zari atzarojas no galvenā zara vai pamatzara, jāizgriez ir tā, lai griezuma vieta būtu perpendikulāra zara asij. Tikai tāds griezums ir drošs augļu kokam. Jāapstrādā tikai tās griezuma vietas, kas diametrā lielākas par 5 cm. Izgriez tā saucamos paralēlos zarus, kas atrodas viens virs otra. Jautājums, kuru tieši jāizgriez. Visbiežāk tas ir augšējais zars. Izgriez zarus, kas vainaga vidū atzarojas ar negatīvu leņķi un aug virsū kādam no pārējiem zariem. Izgriez galotnes konkurentus zarus.

Slaidai vārpstai svarīgi, lai saglabātu proporciju, ka augšana spēcīgāka ir apakšā, un uz augšu tā mazinās. Vainagu veido tā, lai virzienā uz augšu raža veidotos tuvāk stumbram. Puspunduriem katru pamatzaru jāuztver kā slaido vārpstu pundurim (zivs asaka vai Ziemassvētku eglīte). Tikai tā skatoties, var sākt saprast, kā un ko izgriezt tieši vasarā. Četri pamatzari un galotne ir kā pieci pundurkociņi. Jaukta tipa vainagiem ir svarīgi, lai būtu pietiekoši daudz gaismas vainaga centrā, un pamatzari proporcionāli aizpildītu vainaga telpu.

Galotnes izņemšana

Viens no aktuālajiem jautājumiem ir tas, cik kokam ļaut augt augstumā un ko darīt ar galotni. Principā augļu kokiem ir pieņemts, ka tiem atbilstošais

augstums ir jāsasniedz sešu gadu vecumā pēc izstādīšanas. Protams, ir iespējami izņēmuma gadījumi. Piemēram, kad nīkulīgās augšanas dēļ ir veikta tā sauktā "atsēdināšana". Galotnes izgriešanas mērķis ir panākt, lai apstādinātu koka augšanu uz augšu. Parasti izvēlas galotni izgriezt uz kādu no sānzariem. Tam ir obligāti jābūt ar lēzenu atzarošanās leņķi.

Galotnes mainīšana

Vienmēr pastāv jautājums, bet ko darīt pēc galotnes izņemšanas. Griezuma vietā parasti nākamajā gadā veidosies jauns veģetatīvais dzinums, kurš parasti būs vērst uz pretējo pusi nekā atstātais sānzars. Vēl pēc gada, kad tam izejas ziedpumpuri, iepriekš atstāto sānzaru izgriez. Tā rīkojoties, ik pēc 2–3 gadiem mainot atstāto sānzaru, koku var sekmīgi noturēt vienā augstumā.

Viengadīgais pieaugums

Normāli augļu kokiem tam ir jābūt 30–50 cm robežās. Ja tas ir lielāks par 50 cm, tad starpību līdz 50 cm īsina, lai viengadīgais dzinums paspētu sekmīgi nobriest. Sevišķi jāuzrauga tādas kultūras kā saldīe ķirši, hibrīdās plūmes, bumbieri. Saīsināšanu izdara augusta pirmajās nedēļās.

Augļizmetņu retināšana

Svarīgs process kā augļu kvalitātes, tā koka veselības nodrošināšanai. Obligāti jāretina sīko un vidējo augļu āboli, bumbieri, visa veida plūmes, persiki. Dažkārt saldīe ķirši. Vislabāk to izdarīt vasaras sākumā līdz 45 dienu laikā pēc ziedēšanas. To veicot, var sekmīgi cīnīties ar ražošanas periodiskumu.

Sanitārā izgriešana

Ir spēkā kā augļu kokiem, tā krūmogulājiem. Svarīgs darbs, lai stādījumu uzturētu pie labas veselības. Obligāti izgriez kaitēkļu skartos zarus ogulājiem. Var izgriezt kaitēkļu perēkļus. Izgriez vēja, meža dzīvnieku vai cilvēka nejauši nolauztos zarus. Krūmogulājiem vasaras otrajā pusē izgriez arī krūmu ārējo malu nesaņiegušos zarus, kas nevajadzīgi sabiezinās vainagu. **LL**

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tāl. 29609943

LAUKU ATTĪSTĪBA

LAUBERES PUSES SIERA TRADĪCIJAS

Latviešiem, neskatoties ne uz kādiem Eiropas ierobežojumiem attiecībā uz benzopīrēna līmeni, vienmēr ir padevušies un garšojuši kūpinājumi. Visiem pazīstama kūpināta gaļa un gardās zivis, ko pārkam jūras krastā no zvejniekiem, bet vai esat pagaršojuši mājās kūpinātu sieru? Arī Daiga Torbejeva no Lauberes pagasta bioloģiskās zemnieku saimniecības “Saliņas” vēl pirms vairākiem gadiem neko daudz par siera kūpināšanu nezināja, toties tagad tā ir neatņemama viņas ikdienas daļa.

Dzimusi Jumpravā, augusi un skolojusies Birzgalē, Daiga Torbejeva nu jau ilgus gadus uzskata sevi par lauberieti, jo tieši ar Ogres novada Lauberes pagastu ir cieši saistīts viņas darbs, brīvais laiks un arī ģimenes dzīve. Kad dzīves līkloči viņu ievada Lauberē, ģimene mitinājās dzīvoklī, tomēr pamanoties turēt divas govus. Daigas profesionālā darba gaitas aizsākās toreizējā Lauberes bērnu namā. Straujš ceļa pagrieziens notika 2000. gadā, kad no dzīvokļa bija iespēja pārcelties un sākt pa īstam darboties saimniecībā ar plašām pļavām un lopiņiem.

Dibina zemnieku saimniecību “Saliņas”

Ģimene ienāca lauku mājā, kur dzīvo arī tagad. To gan nācās dalīt ar esošajiem

Foto: saimniecības arhīvs

Daiga pie gotiņām

vecāka gadagājuma saimniekiem, kuri vēlējās nodot savu saimniecību labās rokās, bet vispirms kārtīgi novērtējot, cik čaklas šīs rokas būs. Tā nu piecus gadus visi sadzīvoja vienā saimniecībā (ar vienošanos par izpirkuma tiesībām), kad ar aizdevuma palīdzību mājas beidzot nonāca ģimenes īpašumā, vecajiem saimniekiem dodoties dzīvot pie saviem bērniem. Un 2005. gadā tika reģistrēta zemnieku saimniecība “Saliņas”, kuras zinošākai vadīšanai Daiga Torbejeva apguva LLKC piedāvāto lauksaimniecības pamatkursu Ogrē, tur radās arī tālāka doma par saimnie-

košanas turpināšanu bioloģiski. Dzīves grūtības “Saliņu” saimnieci nekad nav baidījušas, jo, aizvien turpinot strādāt algotajā darbā, viņa tomēr paspēja saimniekot laukos, kā arī atvēlēt brīvo laiku hobiijam. Tajā pašā zīmīgajā 2000. gadā Lauberē tika dibināts vidējās paaudzes deju kolektīvs “Lustīgais”, kura rindās Daiga dejo no dibināšanas brīža līdz pat šodienai. Kopā ar savu kolektīvu pabijusi vairākos Dziesmu un deju svētkos, vieni no tiem īpaši palikuši atmiņā ar to, ka nācās abiem ar vīru katru vakaru pēc priekšnesumiem braukt uz mājām, nevis palikt nakšņot kopā ar pārējiem dejotājiem, jo kuru katru dienu bija cūku mammai gaidāmi sivēniņi.

Grūtības nekad nav baidījušas

Dzīve iegrozījās tā, ka Daiga palika viena ar bērniem. Viņas ikdienu nu sācās pavisam agros rītos, jo katru dienu bija jāzslauc četras govus, ko darīja ar rokām, un jau sešos no rīta bija jābūt uz ceļa, līdz kuram 20 minūšu gājieni ar smagajām piena kannām ķerrā, lai sagaidītu piena mašīnu. Tad sekoja 35 minūšu ceļš ar kājām uz Lauberi, kur astoņos sākās darbs bērnu namā, no kura nākušas arī abas ģimenē uzņemtās audzumeitas, kuras kopā ar Daigas bērniem vēlāk bija neatsverami palīgi ikdienas darbos saimniecībā ar govīm, cūkām, aitām. Savulaik saimniecībā bijušas pat 30 līdz 50 aitas un jēri.

► 11. lpp.

Kolektīva “Lustīgais” dejotājas Dziesmusvētkos Rīgā (no kreisās): Daiga Torbejeva, Elīna Eižēnija Rozentāla un Daigas vedekla Gīta Valaine

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Daigas kūpinātie sieri

◀ 10. lpp.

Nu jau visi bērni lieli un savā dzīvē, tomēr joprojām palīdz mammai saimniecībā, visbiežāk dēļs, kurš savu dzīvi arī saistījis ar Lauberi, un plānots, ka vēlāk pārņems saimniekošanu.

Pārtop par gaļas lopu saimniecību

Sākoties piena cenu straujam kritumam, radās doma sākt piena govju sēklot, lai gūtu papildus ienākumus ar gaļas šķirnes krustojumu teļiem. Tā pavisam dabiski piena saimniecība pamazām pārtapa gaļas lopu saimniecībā, nu vairs netiek slaukta neviena gov. Šobrīd "Saliņās" ir viens tīršķirnes Šarolē bullis, kā arī 15 jauktas šķirnes govju un teļu, kurām pavisam nesen jūnijā sadzimuši mazie teliņi, viens pat kā papardes zieds pašā Jāņu naktī. Gandrīz varētu saukt par Jānīti, bet saimniece nekad nedodot teļiem cilvēku vārdus.

Ar gaļas lopiem tomēr arī lielo naudas žūksni sapelnīt neizdodas, jo pastāvīgi jāiegulda vecās tehnikas uzturēšanā un jaunās iegādē, lai saimniekotu efektīvāk un bez dīkstāves. Te liels atbalsts ir bijusi finanšu institūcija "Altum" un Lauku atbalsta dienesta Mazo lauksaimnieku projekts, ar kura finansējuma palīdzību gadu gaitā ir iegādātas teļi, piekabe siena un malkas vešanai, ruļļu prese, gan īpaši vajadzīgais sprosots asins analīžu ņemšanai lopiem. Bez tā analīžu paņemšana kļūst par gandrīz neiespējamu misiju, savukārt bez analīzēm saimniecībā tiktu

slēgta lopu kustība, kas nozīmē, ka tajā nevar ne ienākt, ne iziet neviens lopiņš – nav iespējas pārdot lopus, kuri jau jārealizē.

Pienu siera ražošanai iepērk

Atgriežoties pie šī stāsta sākuma, sieru savai ģimenei z/s "Saliņas" saimniece sākusi gatavot jau diezgan sen, kad kāda sieviete Lauberē pastāstījusi gardu recepti ar pievienotu etiķi. Aptuveni pirms pieciem gadiem mājās ražoto sieru sākusi piedāvāt arī citiem cilvēkiem – sākumā draugiem un paziņām, bet, kad pieprasījums palielinājās ārpus tuvāko cilvēku loka, reģistrēja savu darbību oficiāli PVD. Sākumā gatavoja tikai svaigo sieru, bet, tā kā vietējos tirdziņos parādījās diezgan liels piedāvājums ar līdzīga tipa sieriem, nācās vairāk pedomāt, kā piesaistīt klientus. Tā radās doma sieru kūpināt. Tas sākumā notika paštaisītā kūpinātavā, bet pagājušā gadā no siera pārdošanas nopelnītā nauda tika ieguldīta jaunās kūpinātavas

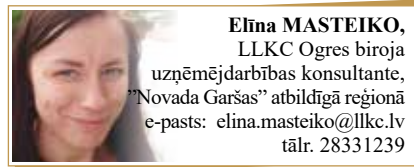

"Saliņu" kūpinātava

iegādē. Pašiem vairs piena govju nav, tāpēc pienu iepērk no citas Lauberes pagasta piensaimniecības "Kruklēni". Pamatā produkcija tiek realizēta dažādos tirdziņos – regulāra tirgus diena ir piektdiena, kad no rīta Daiga ir sastopama Madlienā, un pēcpusdienā Tīnūžu apļu tirgū, kur ir izveidojis savs pastāvīgo pircēju loks, tāpēc piektdienas ir svarīgas darbdienas ar atbildību pret siera mīļotājiem. Īpaši daudz siera top uz dažādiem svētkiem, un, protams, visvairāk tradicionāli uz Jāņiem. Sieru pasūta arī uzņēmumi kā cienastu un korporatīvās dāvanas saviem darbiniekiem un klientiem. Sākotnēji hobijs nu siera gatavošana ir kļuvusi par nozīmīgu papildu ienākumu avotu, kas rada patiesu prieku.

Darīt tīkamus darbus

Tā nu Daiga patlaban ir kaut kur pa vidu starp algoto darbu sociālajā centrā, lauksaimniecības vadīšanu, siera sierašanu, deļošanu un savu kuplo ģimeni, ko nu jau papildinājis prāvs mazbērnu pulciņš, kuru ciemošanās reizēm izveidota aktīvo spēļu zona saimniecības pagalmā. Ir sajūta, ka atrasta īstā vieta gan mazajā Lauberes pagastā, gan sirdī, darot tai tīkamus darbus. **LL**

Elina MASTEIKO,
LLKC Ogres biroja
uzņēmējdarbības konsultante,
"Novada Garšas" atbildīgā reģionā
e-pasts: elina.masteiko@llkc.lv
tālr. 28331239

MEŽSAIMNIECĪBA

LAIKS APSEKOT UN KOPT JAUNAUDZES

Čiekurs

INFORMATĪVS IZDEVUMS MEŽA ĪPAŠNIEKIEM

Vasaras otrajā pusē ieteicams apsekot gan pavasarī stādītās jaunaudzes, gan iepriekšējos gados ierīkotās vai dabiski atjaunojušās jaunaudzes, lai novērtētu nepieciešamību veikt kopšanu. Īpaši svarīgi to izdarīt ir ES atbalsta saņēmējiem.

Jaunaudžu kopšana ļauj ne tikai uzlabot koku augšanas apstākļus, izveidot augšanas apstākļiem piemērotu audzes sastāvu, bet arī samazināt sniega un vēja bojājumu risku. Pareizi izkopjot jaunaudzes, atstātajiem kokiem ievērojami palielinās augšanas telpa un samazinās meža audzēšanas cikla ilgums, vidēji par 10–20 gadiem.

Agrotehniskā kopšana

Mežaudzēs pirmajos gados ir jāparedz agrotehniskā kopšana, kad mērķa sugas koki jāatbrīvo no zālaugiem un nevēlamām koku atvasēm. Tā tiek uzlaboti apgaismojuma, mitruma un barošanās apstākļi nākotnes kociņiem. Visu platību vienlaidus izkopt nav nepieciešams, pietiek izkopt vien 0,5–1 m rādiusā ap tiem. Bagātīgās augsnēs, kur zālaugu aizzēlums ir intensīvāks, saulmīļu sugām (piemēram, bērzam un priedei) kopšanu īpaši svarīgi veikt vasaras beigās, kad zālaugu augšana jau praktiski ir apstājusies. Tas nepieciešams, lai ziemā apsnigušie zālaugi kociņus nenoliektu un neatraucētu to augšanu nākamajā gadā.

Jaunaudzes sastāva veidošana

Kad kociņi sasnieguši 2–4 m augstumu, sākas to savstarpējā konkurence, tad veidojam mežaudzes sastāvu. Izcērtam nevēlamu sugu kokus un nodrošinām vēlamās sugas vienmērīgu izvietojumu platībā. Pēc kopšanas jāpaliek koku sugām, kuras ir piemērotas konkrētam meža tipam. Atstājamo kociņu skaits atkarīgs no koku sugas un augstuma.

Lapu kokiem kopšanu ieteicams veikt jūlijā, augustā, jo audze būs pasargāta no straujas atvašu sazēšanas un atstājamo koku augšanas periodā nostiprināsies un būs noturīgāki pret vēja un sniega negatīvo iedarbību rudenī un ziemā.

Foto: MKPC arhīvs

Jaunaudžu kopšana, izmantojot krūmgriezi

Priedei kopšanu nedrīkst nokavēt, galotnei jābūt brīvai. Lapu kokus ap priedēm var tikai aizlauzt, tas nedaudz aizsargās no meža zvēru postījumiem, turklāt aizlauztajiem kociņiem neveidojas atvases.

Egle savukārt jākopj saudzīgāk, ja egles iepriekš nav koptas, tās jāatbrīvo, kopjot vairākos paņēmienos. Nav vēlams audzēt egles tīraudzi, piemestrojuma var atstāt, piemēram, bērzu. Ja audzē ir diezgan daudz lazdu, vēlams atstāt uz pudura kādus dzinumus, lai aizkavētu krūma ataugšanu.

Bērzu retina, kad audze ir sasniegusi aptuveni divu metru augstumu. Retinot audzi, nevajag atstāt bērzus ar resniem zariem, padēlu, žakļveida zarojumu un līku stuburu.

Lai pareizi izkoptu jaunaudzes, jāraugās vairāk uz meža augšanas apstākļu tipu un koku sugām, kuras turpmāk vēlas audzēt saimnieks. Ja saimniekam šķiet grūti saprast, ko labāk atstāt un ko ne, ieteicams konsultēties ar meža nozares speciālistu vai apmeklēt kādu no semināriem, ko organizē LLKC Meža konsultāciju centrs (skatīt www.mkpc.llkc.lv).

Kopt jaunaudzes ir meža īpašnieka pienākums

Pēc Meža atjaunošanas, meža ieadzēšanas un plantāciju meža noteikumiem (Nr. 308 no 02.05.2012.), Valsts meža dienests pārbauda atjaunoto mežaudžu (jaunaudžu) kopšanas kvalitāti

No 2015. gada meža īpašnieki var pieprasīt uz ES finansējumu jaunaudžu retināšanas atbalsta pasākumā “Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā”. 2019. gadā ar valsts un ES atbalstu izkoptas jaunaudzes 12,9 tūkst. ha platībā. 2019. gadā jaunaudžu kopšana valstī kopā veikta 67,9 tūkst. ha apjomā, t. sk. valsts mežos – 34,3 tūkst. ha, pārējais īpašnieku mežos – 33,6 tūkst. ha. Visvairāk koptas bērzu (33%), egļu (32%) un priežu (21%) jaunaudzes, pārējo kopto koku sugu jaunaudzes sastāda 14%.

5 gadus vecās lapu koku audzēs un 10 gadus vecās skuju koku audzēs. Šāda prasība meža īpašniekam uzliek pienākumu kopt atjaunoto vai ieadzēto mežaudzi noteiktā laikā pēc tās atjaunošanas vai ieadzēšanas, vienlaikus dodot iespēju izvēlēties optimālu mežaudzes kopšanas laiku konkrētajā platībā, lai veidotu augstāzīgas, bioloģiski noturīgas mežaudzes un palielinātu iegūstamo kokmateriālu preces vērtību.

ES atbalsta projektu īstenotājiem jāņem vērā, ka piecus gadus pēc “Meža apsaimniekošanas atbalsta pasākumu plānā” norādītā projekta īstenošanas beigu termiņa Valsts meža dienestam ir tiesības veikt ieadzētās, retinātās vai atjaunotās mežaudzes pārbaudi dabā.

Ja, veicot pārbaudi, tiek konstatēts, ka ieadzētās, retinātās vai atjaunotās sugas koku skaits ir mazāks par koku skaitu atbilstoši kritiskajam šķērslaukumam, atbalsta saņēmēja pienākums ir gada laikā pēc Valsts meža dienesta vai Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par platības neatbilstību atbalsta saņemšanas nosacījumiem papildināt koku skaitu vismaz līdz minimālajam skaitam vai atmaksāt saņemto atbalstu.

Kopjot jaunaudzes ar krūmgriežiem, jāievēro darba drošības noteikumi. Ieteicams arī internetā (www.youtube.com) noskatīties AS “Latvijas valsts meži” sagatavoto filmiņu “Pareiza un raita jaunaudžu kopšana”. **LL**

Sarmīte GRUNDŠTEINE,
MKPC direktora vietniece
informācijas un apmācību jomā
e-pasts: sarmite.grundsteine
@mkpc.llkc.lv
tāl. 63050477

BRISELES GAITEŅOS

IEZĪMĒ DAUDZGADU BUDŽETU LAUKIEM

Latvija 2021.–2027. gada plānošanas periodā ES Kopējās lauksaimniecības politikas kontekstā saņems 3,347 miljardus eiro, tostarp 2,41 miljardu eiro tiešmaksājumus un 851 miljonu eiro lauku attīstībā. Tas izriet no jūlijā notikušās Eiropas Komisijas vienošanās par ES budžetu nākamajiem septiņiem gadiem.

Tāpat Latvija saņems 86 miljonus eiro no Eiropas Ekonomikas atveseļošanas fonda (EEAF). Tādējādi Latvijas kopējais Kopējās lauksaimniecības politikas finansējums 2021.–2027. periodā salīdzinājumā ar esošo periodu pieaugs par 661 miljonu eiro jeb 24,6%.

Latvija 2021.–2027. gadā tiešmaksājumus saņems par 693 miljoniem eiro vairāk nekā esošajā plānošanas periodā – kopējais tiešmaksājumu apmērs Latvijai pieaugs par 40%. Ei-

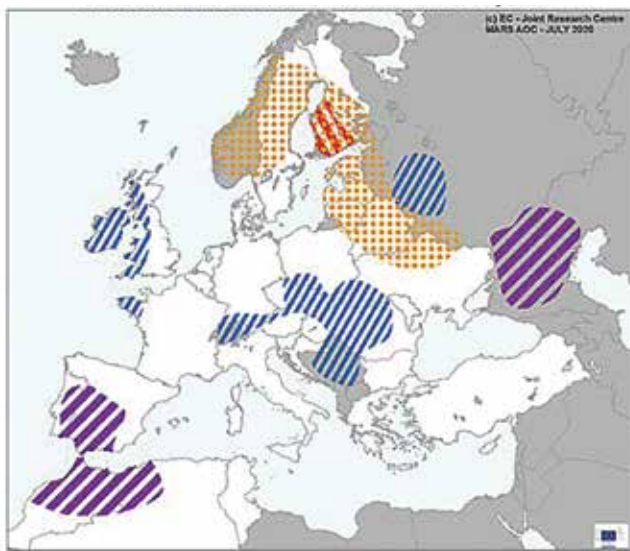
ropadomes lēmums nozīmē Latvijas tiešmaksājumu apmēram papildu vēl 139 miljonus eiro salīdzinājumā ar sākotnējo EK priekšlikumu. Tādējādi no 2022. gada Latvijas lauksaimnieki tiešmaksājumos varēs saņemt teorētiski 200 eiro par hektāru, kas līdz 2027. gadam pieaugs līdz 215 eiro par hektāru jeb 82% no ES vidējā līmeņa. Tādu pašu tiešmaksājumu apmēru par hektāru saņems arī Lietuva, Igaunija, Portugāle un Rumānija.

Līdz ar ES daudzgadu budžeta pieņemšanu un lēmumu par ES atjaunošanas fonda izveidi Latvijai turpmākajos septiņos gados būs pieejami 10,5 miljardi eiro, kas ir 39% pieaugums, salīdzinot ar esošo ES daudzgadu budžeta periodu no 2014. līdz 2020. gadam. Turklāt papildus, ja nepieciešams, būs iespēja aizņemt uz ļoti izdevīgiem nosacījumiem apmēram 2,5 miljardus eiro.

Zemkopības ministrija (ZM) nav apmierināta ar Eiropadomes lēmumiem par ES daudzgadu budžetā Latvijas lauksaimniekiem paredzēto finansējumu. Pat ar nelielu finansējuma palielinājumu Latvijas lauksaimnieki salīdzinājumā ar citu ES dalībvalstu zemniekiem joprojām paliks ar krietni zemāku ES atbalstu. Turklāt sarunu gaitā Latvijai ir izdevies tikai nedaudz samazināt EK sākotnēji piedāvāto lauku attīstības finansējuma samazinājumu, proti, iepriekš plānotā samazinājuma 15,3% apmērā vietā samazinājums būs 12%, kas nozīmē par 118 miljoniem eiro mazāku finansējumu salīdzinājumā ar pašreizējo plānošanas periodu.

Latvija joprojām no ES kopējā budžeta saņems vairāk nekā iemaksājam – par katru iemaksāto eiro vidēji 3,6 eiro. **LL**

ES RAŽAS PROGNOZES – PAGAIĀM POZITĪVAS

Ekstrēmo laikapstākļu ietekme Eiropas reģionos. Dati no 1. līdz 28. jūlijam

- Pārmērīgs lietus
- Lietus deficīts
- Karstuma viļņi
- Augsta gaisa temperatūra

Jūlijā laika apstākļi ES bijuši normas robežās, un līdz ar to šīs sezonas ražas prognozes ir samērā labas gandrīz visiem laukaugiem, secināts jaunākajā EK ražas prognožu biļetenā.

Jūlijā ekstrēmi laika apstākļi negatīvi ietekmēja ražas prognozes ziemāju kultūrām daļā Centrāleiropas, Somijas dienvidrietumos un Krievijas dienvidos. Pārējos reģionos laika apstākļi bijuši labvēlīgi un ražas prognozes koriģētas

uz augšu. Salīdzinājumā ar jūnija prognozēm miežu ražas jūlijā prognozētas pat par 6,4% lielākas. Lai arī ziemas kviešu ražas lielākajā daļā valstu solās būt labas, ES kopraža tomēr koriģēta uz leju, jo jūlija lietavas ietekmējušas gaidāmo ražu Rumānijā, Bulgārijā un Ungārijā. Pārējiem ziemājiem un arī vasarājiem prognozes ir pozitīvas. Arī kukurūzas un saulespuķu ražas prognozes rāda, ka tiks pārsniegti pēdējo piecu gadu vidējais ražas līmenis. **LL**

ATBALSTS MEŽSAIMNIEKU KOOPERATĪVIEM

Eiropas Komisija (EK) ir apstiprinājusi 114 000 eiro atbalsta shēmu Latvijas mežsaimniecības kooperatīviem, kas cietuši koronavīrusa uzliesmojuma dēļ.

Atbalstu varēs saņemt kooperatīvi, kuriem apgrozījuma kritums bijis par 20% 2020. gada maijā un jūnijā salīdzinājumā ar to pašu periodu 2019. gadā. Paredzams, ka atbalstu varēs saņemt trīs uzņēmumi. Atbalsta mērķis ir palīdzēt šiem uzņēmumiem turpināt darbību koronavīrusa uzliesmojuma laikā un pēc tā. EK secināja, ka Latvijas shēma atbilst ES nosacījumiem, tas ir, – atbalsts nepārsniegs 800 000 eiro vienam saņēmējam un tā darbosies līdz 2020. gada 31. decembrim. Komisija secināja, ka pasākums ir atbilstošs un samērīgs, lai novērstu nopietnus traucējumu valsts ekonomikā. **LL**

Informāciju sagatavoja **Iveta Tomsoņa**, LLKC Apgāda vadītāja

Vienīgais SPECIALIZĒTAIS LOPKOPĪBAS ŽURNĀLS LATVIJĀ!

- Aktualitātes piena un gaļas lopkopībā, kā arī zirgkopībā.
- Intervijas ar nozares līderiem.
- Saimnieku pieredzes stāsti no visiem Latvijas novadiem.
- Praktiski profesionāļu padomi piena un gaļas lopu audzētājiem.
- Informācija par nozarei saistošām likumdošanas izmaiņām.
- Jaunumi no Latvijas un pasaules tirgiem.

Izdevējs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

Žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2020_gads/

Abonēšanas cena
3 mēnešiem – 8,70 eiro,
1 mēnesim – 2,90 eiro.

Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti, iesniegumu un atskaitu apkopšanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2020. GADA SEPTEMBRĪ

	Terminš			Augusts							Septembris							Oktobris									
	1	3	17	20	31	1	5	10	15	20	21	25	29	30	1	5	10	15	20	25	26	27	31				
Valsts atbalsts	Atbalsts dalībai nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā																										
	Atbalsts dalībai bioloģiskās lauksaimniecības shēmā																										
	Atbalsts dalībai bioloģiskās lauksaimniecības un nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā																										
Lauku attīstības programmas pasākumi	Atbalsts dalībai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību shēmā																										
	Atbalsts lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanai																										
	Kreditprocentu dzēšana																										
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības																										
	Riska pārvaldība																										
	PVN mēneša (ceturksņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																										
Mikrouzņēmumu nodoklis	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																										
	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas																										
	Dabas resursu nodoklis																										
Darījumu kvītis	Nodokļa maksāšanas termiņš																										
	Atskaitē par darījumu kvīšu izlietojumu																										
	Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																										
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																										
	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																										

GRAUDKOPIĒBA

SAIMNIEKS SAVĀ ZEMĒ

Dažas dienas pirms kulšanas sezonas sākuma dodos uz Aknīstes novada Asares pagasta Anceni, lai tiktos ar SIA “Slaides” īpašnieku Aini Čāmānu un parunātu par dzīvošanu un saimniekošanu laukos. Piecdesmit minūšu brauciena attālumā no Jēkabpils, pa putekļainajiem ceļiem tuvojoties Ancenei, kur atrodas Aiņa mājas, jaunā kalte, darbnīcas un serviss, nāk prātā viņa teiktais iepriekšējā tikšanās reizē, ka “esam Ancenē – Eiropas centrā”.

Ancene atrodas ceļu krustpunktā, 5 km no pagasta centra Asares, 17 km no novada centra Aknīstes un 168 km no Rīgas. Eiropas centra noskaņu te rada uzņēmīgi un darbīgi cilvēki, sakārtota biznesa vide, vienīgi pagasta ceļi vēl nav tādā līmenī. Lai gan Ainis ieguvus ar lauksaimniecību nesaistītu profesiju, tomēr atgriezies laukos un nespēj iedomāties citu vietu, kur dzīvot un saimniekot. Pagājuši 16 gadi, kopš ar vecāku un ES finansējuma palīdzību nodibināta SIA “Slaides”. Visu šo gadu laikā saimniecība attīstīta un modernizēta, īstenoti vairāki projekti.

Ievēro labas prakses nosacījumus

Patlaban saimniecība septiņu pagastu teritorijās apsaimnieko 700 ha gan nomas, gan īpašumā esošas platības, audzē ziemas un vasaras rapsi 175 ha, ziemas kviešus 180 ha, auzas 90 ha, rudzus 60 ha, zirņus 50 ha, miežus 30 ha, griķus 30 ha un trešo gadu – kukurūzu graudiem 40 ha platībā, ir arī papuve. Kukurūzas graudi tiek audzēti lopbarībai vietējām lopkopības saimniecībām, vēl tiek meklēti labākie paņēmieni, bet viens gan skaidrs – jāizvēlas pašas agrākās šķirnes. Vidēji lauki atrodas 15 km attālumā, taču tālākais lauks ir 40 km tālu, tāpēc sēja un pārējie darbi tiek veikti pa lauku blokiem. Saimnieks teic, ka ir laba sadarbība ar visiem tirgotājiem, viņš neizvēlas vienu firmu. Sēkla tiek pirktā no audzētājiem, piemēram, z/s “Kotiņi”, vai arī sēj pašu audzēto. Jautāts, kāda ir sadarbība ar apkārtnes biškopjiem, Ainis atbild, ka laba un nekādu pretenziju nav, jo uz viņa laukiem tiek aizvestas bišu saimes un miglojot tiek ievēroti visi drošības

AINIS ČĀMĀNS, SIA “SLAIDES”

- Aknīstes novads, Asares pagasts, Ancene.
- Uzņēmums reģistrēts 28.09.2004.
- Īpašnieki – 1.
- Apsaimnieko 700 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes.
- Nodrošina 6 darbavietas.
- Audzē graudaugus, pākšaugus, rapsi, griķus, kukurūzu.

Ainis Čāmāns māšasdelvu Hugo iepazīstina ar saimniecības tehniku

vasarāji prasa lielākus ieguldījumus, un ražas ir zemākas. Augsnes ir dažādas: gan māls, gan smilts, arī kūdra, dažkārt tas viss vienā laukā. Lai gan Ainis rūpīgi seko līdzī visiem naudas ieguldījumiem un peļņai, viņš uzskata, ka ražu rekordi nav viņa mērķis. Lauki ir sakopti, applauti un garāmbraucējiem sniedz patīkamu iespaidu.

Dažkārt nākas zaudēt, citreiz – vinnēt

Audzējot dažādas kultūras, dažkārt nākas zaudēt, citreiz vinnēt. Daudz kas atkarīgs no laika apstākļiem, no cenu politikas vai citiem neplānotiem sarežģījumiem, bet Ainis uzskata, ka visas problēmas var atrisināt, pats galvenais – sevi negrauzt.

► 16. lpp.

Tehnikas remonta serviss “Slaidēs”

pasākumi. Saimniecībā tiek ievēroti labas lauksaimniecības prakses nosacījumi. Labāk te padodas un lielāka atdeve saimniecībā ir no ziemājiem,

Foto: Anita Puka saimniecības arhīvs

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Graudu pirmapstrādes un uzglabāšanas komplekss

◀ 15. lpp.

Viņš analizē, kas jādara savādāk, seko līdzi jaunākajām šķirnēm, tehnoloģijām, realizētie projekti dod ieguldītajam darbam drošību. Serviss tehnikas remontam aprīkots ar visām nepieciešamajām iekārtām, lai varētu salabot gan savu, gan apkārtnējo uzņēmēju tehniku. Apgūstot ES finansējumu, 2018. gadā ekspluatācijā nodots graudu pirmapstrādes un uzglabāšanas komplekss, kura jauda ir pietiekama arī sarežģītiem laika apstākļiem. Kopš kompleksa uzcēlšanas saimniecībā var nodrošināt visu ražošanas ciklu no sējas līdz kulināšanai, ieskaitot transportu, kalti, remontu. Pats savā laboratorijā saimnieks var sekot līdzi graudu kvalitātei. Mērķis, nodrošināt pārtikas kvalitāti, pārsvarā tiek sasniegts. Plašās noliktavas nodrošina graudu uzglabāšanu. Tikai nokulto rapsi pārdod uzreiz, pārējās kultūras ar saimniecības transportu tiek vestas uz ostu pēc sezonas noslēguma, pat līdz pavasarim. Ainis pārzina visus procesus saimniecībā: no plānošanas un lēmumu

pieņemšanas uz lauka līdz darbam kaltē, pie kombaina vai traktora stūres. Saimniecībā jau četrus gadus lauki netiek arti, tos disko vai apstrādā ar rugaines kultivatoru. Otro gadu tiek izmēģināta joslu apstrādes tehnoloģija ("strip-till"), izmantojot speciālās sējmašīnas pakalpojumu. 2019. gada rudenī tādā veidā tika iesēti ziemas kvieši, bet 2020. gada pavasarī – vasaras kvieši. Rezultātu saimnieks vērtē atzinīgi un plāno šādu sējmašīnu iegādāties pats.

Sava novada patriots

Ainis Čāmāns ir sava novada un dzimtās Ancenes patriots. Par to liecina viņa aktivitātes novadā un plašākā apkārtnē. SIA "Slaides" jaunās kaltes torņa galā vienmēr plīvo Latvijas karogs. A. Čāmāns ir zemessargs, brīvprātīgais ugunsdzēsējs, par savu darbu labprāt stāsta skolēniem, pašvaldības viesiem, pieredzes apmaiņas braucieni dalībniekiem, iesaistās pagasta aktivitātēs. Brīvajā laikā Aiņa vaļasprieks ir medības. Aknīstes novada pašval-

Kukurūzas lauks un graudi lopbarībai

ība atzinīgi novērtē viņa sabiedrisko aktivitāti un veiksmīgo saimniekošanu. 2019. gada nogalē Aini izvirzīja Zemgales plānošanas reģiona labāko uzņēmēju godināšanai. Rundāles pils Baltajā zālē Ainis Čāmāns saņēma titulu "Gada uzņēmējs Zemgalē 2019". Viņš pats gan saka, ka vēl kāds gads vajadzīgs, lai viss saimniecībā būtu labi. Saimniecība jāturpina attīstīt, modernizēt, jāiegūst stabilākas ražas, jāceļ efektivitāte. Ainis uzskata, ka laukiem ir nākotne, un viņš nevar savu dzīvi iedomāties citur kā laukos. **LL**

Anita PUTKA,
LLKC Jēkabpils nodaļas
uzņēmējdarbības
konsultante
e-pasts: anita.putka@llkc.lv
tāl. 65207071 un 26511269

Lauku Lapa

Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgāda

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018

Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone

"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319

Iespējams SIA "IBC Print Baltic"

"Lauku Lapa" var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163

Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma "Lauku Lapa" rakstus, atsaucē obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.